

Міністерство внутрішніх справ України
Харківський національний університет внутрішніх справ

**УПРАВЛІННЯ
ОРГАНАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ**

Підручник

*За загальною редакцією
доктора юридичних наук, доцента В. В. Сокурєнка*

Харків
2017

УДК 351.74(477)(075.8)
ББК 67.9(4УКР)301.163.1я73
У67

Рекомендовано до друку
Вченою радою Харківського національного університету внутрішніх справ
(протокол № 10 від 31 жовтня 2017 р.)

Рецензенти: *Князєв С.М.* – голова Національної поліції України, кандидат юридичних наук;

Комзюк А.Т. – професор кафедри адміністративного права і процесу факультету № 3 Харківського національного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України;

Сопільник Л.І. – начальник вибухотехнічного управління ГУНП у Львівській області, доктор юридичних наук, доктор технічних наук, професор.

Управління органами Національної поліції України : підручник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. В. В. Сокурєнка ; [О. М. Бандурка, О. І. Безлалова, О.В. Джафарова та ін. ; передм. В. В. Сокурєнка] ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків: Стильна типографія, 2017. – 580 с.

У підручнику знайшли своє відображення сучасні теоретичні напрацювання українських і зарубіжних науковців щодо принципів, методів, структури управління органами поліції і самого об'єкта управління, враховані основні концепції та положення сучасного рівня розвитку діяльності органів поліції, сучасний підхід щодо створення цілісної, ефективної і гнучкої системи управління органами поліції, вироблення оптимальної моделі прийняття та реалізації управлінських рішень.

Підручник буде корисним курсантам, слухачам, ад'юнктам, аспірантам, докторантам, викладачам вищих навчальних закладів МВС України зі специфічними умовами навчання, керівному складу органів та підрозділів поліції, практичним працівникам, а також усім, хто цікавиться проблемами правоохоронної та правозахисної діяльності. Основні положення даного підручника можуть бути використані у системі службової підготовки та підвищення кваліфікації працівників поліції.

УДК 351.74(477)(075.8)
ББК
67.9(4УКР)301.163.1я73

ISBN 978-617-7602-03-2

© Колектив авторів, 2017
© Харківський національний університет внутрішніх справ, 2017

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	12
Глава 1. Основи теорії управління	16
1.1. Поняття та зміст управління. Ознаки управління	16
1.2. Система управління	23
1.3. Принципи управління	25
1.4. Функції управління	39
1.5. Методи управління	48
1.6. Управлінські відносини	54
<i>Питання для самоконтролю</i>	61
<i>Тестові завдання</i>	61
Глава 2. Система управління органами поліції України	64
2.1. Правова основа діяльності органів поліції України	64
2.2. Завдання та основні функції органів поліції України	72
2.3. Функціонально-організаційна структура органів поліції України	81
2.4. Суб'єкти управління органами поліції України	92
<i>Питання для самоконтролю</i>	103
<i>Тестові завдання</i>	104
Глава 3. Правове забезпечення управління органами поліції України	111
3.1. Поняття, значення та види правового забезпечення управління органами поліції України	111
3.2. Сутність та значення законодавчого забезпечення управління органами поліції України	120
3.3. Поняття та особливості відомчої адміністративної нормотворчості у процесі управління органами поліції України	129
3.4. Вплив міжнародно-правових актів на процес управління органами поліції України	142
<i>Питання для самоконтролю</i>	155
<i>Тестові завдання</i>	156

Глава 4. Процес управління в органах поліції України	159
4.1. Сутність та стадії процесу управління органами поліції	159
4.2. Прогнозування та планування в органах поліції України	164
4.3. Розробка та прийняття управлінських рішень в органах поліції	169
4.4. Поняття та класифікація управлінських рішень в органах поліції	174
4.5. Документальне оформлення управлінських рішень в органах поліції	178
4.6. Організація виконання управлінських рішень в органах поліції	185
4.7. Контроль та облік в органах поліції України	189
<i>Питання для самоконтролю</i>	195
<i>Тестові завдання</i>	196
Глава 5. Інформаційно-аналітичне забезпечення управління в органах поліції	199
5.1. Сутність та основні принципи інформаційно-аналітичного забезпечення управління в органах поліції	199
5.2. Зміст інформаційно-аналітичного забезпечення управління в органах поліції	206
5.3. Інформаційно-аналітичний процес в органах поліції	211
5.4. Суб'єкти інформаційно-аналітичного забезпечення управління в органах поліції	224
<i>Питання для самоконтролю</i>	235
<i>Тестові завдання</i>	236
Глава 6. Керівник в органах поліції України	239
6.1. Поняття та сутність стилю управління	239
6.2. Роль та місце керівника в органах поліції	249
6.3. Функції керівника в процесі управління	256
6.4. Вимоги до керівників органів поліції України	263
6.5. Оцінка особистості керівника органу поліції та результатів його діяльності	269
<i>Питання для самоконтролю</i>	279
<i>Тестові завдання</i>	279

Глава 7. Управління персоналом в органах поліції України	283
7.1. Завдання, принципи та напрями кадрової політики в органах поліції України	283
7.2. Поняття та класифікація персоналу в органах поліції України	294
7.3. Основні положення роботи з персоналом в органах поліції	305
7.4. Мотивація та стимулювання персоналу органів поліції	313
7.5. Психологічне забезпечення роботи з персоналом в органах поліції України	320
<i>Питання для самоконтролю</i>	330
<i>Тестові завдання</i>	331
Глава 8. Управління конфліктами в діяльності органів поліції України	334
8.1. Загальна характеристика конфліктів в діяльності органів поліції	334
8.2. Причини, що зумовлюють конфлікти в діяльності органів поліції	339
8.3. Профілактика конфліктів в діяльності органів поліції	354
8.4. Управління конфліктами як метод їх розв'язання	366
<i>Питання для самоконтролю</i>	376
<i>Тестові завдання</i>	377
Глава 9. Професійна етика поліцейського як невід'ємна умова ефективного управління органами поліції України	380
9.1. Теоретичні основи професійної етики поліцейського	380
9.2. Тактика ділового спілкування поліцейського з органами державної влади та населенням	390
9.3. Професійний обов'язок, дисципліна і законність у діяльності органів поліції	395
9.4. Моральна культура працівників органів поліції	406
<i>Питання для самоконтролю</i>	421
<i>Тестові завдання</i>	422

Глава 10. Управління міжнародною правоохоронною діяльністю органів поліції України	425
10.1. Поняття міжнародної правоохоронної діяльності	425
10.2. Правове регулювання участі органів поліції в міжнародній правоохоронній діяльності. Діяльність Національної поліції України у сфері євроінтеграції	431
10.3. Порядок службових відносин органів поліції з закордонними правоохоронними органами	446
10.4. Міжнародні правоохоронні організації. Міжнародна організація кримінальної поліції (Інтерпол)	453
<i>Питання для самоконтролю</i>	464
<i>Тестові завдання</i>	465
Глава 11. Управління органами поліції України за особливих (екстремальних) умов	467
11.1. Поняття і класифікація особливих (екстремальних) умов	467
11.2. Характеристика управління органами поліції за особливих умов	472
11.3. Управління органами поліції при надзвичайному стані	488
11.4. Взаємодія органів поліції з іншими органами державної влади та місцевого самоврядування за особливих умов	509
11.5. Основні форми взаємодії органів поліції з громадськістю за особливих умов	527
<i>Питання для самоконтролю</i>	532
<i>Тестові завдання</i>	533
Термінологічний словник	537
Список використаних та рекомендованих джерел	547
Додатки	567
Предметний покажчик	577